

[Gertie Wandel.]

nedgang ud fra det mindre antal lånerkort. Jeg kan yderligere sige, at radio og fjernsyn jo heller ikke er gratis, og der sker dog en fortrinlig udvikling i benyttelsen af begge dele.

Det er også almindelig kendt, at det, man bidrager til, det, man støtter, det ser man på med øget interesse, og vi mener ikke, der er noget kulturfjendtligt i vort forslag. Tværtimod mener vi, at et krav om betaling udmærket godt kan vække borgernes interesse for bibliotekerne. Man har et kendt eksempel herpå: hvis man trykker et katalog til en stor udstilling og det ingenting koster, kan man se gulvet i udstillingshallen overstrøet med disse kataloger, når folk forlader udstillingen. Hvis kataloget koster noget, skal folk derimod nok sørge for at tage det med hjem. Vor store samfundsmoralist og digter Ludvig Holberg har engang i et af sine stykker ladet Henrik sige meget morsomt til Pernille: de frugter, som man skal strække sig for at plukke på træet, smager nu engang bedre end dem, der falder lige for ens fod.

Jeg tror ikke, det er til nogen skade, at man selv er med til at afholde udgifter for et så væsentligt gode, som folkebibliotekerne er. Jeg har under mine spekulationer over sagen denne gang set på forhandlingen forrige gang, og jeg kan fuldt og helt gøre retsforbundets repræsentant, det ærede medlem hr. Gøttings bemærkninger dengang til mine. Han fortæller, at han har foranstaltet en privat gallupundersøgelse rundt omkring, og han siger: jeg har under mine forespørgsler ikke fundet ét menneske, der ikke kunne se det rimelige i, at man betalte en ringe afgift for det meget store gode, som vore biblioteker er.

Det er således med velberåd hu, at mit parti fremsætter dette forslag om indførelse af en lånerafgift på 5 kr. Jeg håber, det skal være muligt i et udvalg at vække interesse for dette forslag, der vil indbringe staten 3 mill. kr. som led i besparelser, venstre og de konservative gerne vil gennemføre for at kunne nedsætte skatten for borgerne.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Loven om folkebiblioteker blev

revideret i sidste folketingsssamling efter indgående overvejelser, og efter at lovens revision, der oprindeligt skulle være sket i 1954-55, var blevet udskudt den ene gang efter den anden. Under behandlingen af lovforslaget i fjor blev der fremsat ønske om indførelse af en lånerafgift på samme måde som nu, og spørgsmålet blev dengang drøftet, men der var ikke i tinget tilslutning til denne tanke, og lovforslaget blev vedtaget uden bestemmelser om lånerafgift.

Jeg kan ikke se, at forholdene har forandret sig siden, så det kunne begrunde, at vi nu skulle ændre den kun et år gamle lov på et punkt, der på denne måde var i søgelyset for et år siden. Jeg skal derfor indskrænke mig til at gøre nogle få bemærkninger til det fremsatte lovforslag.

Efter lovforslaget regnes der med, at den foreslåede lånerafgift på 5 kr. årlig for alle lånere undtagen børn under 15 år og værnepligtige vil indbringe ca. 3 mill. kr. om året. Dette er dog vistnok noget højt anslået. Ganske vist er antallet af voksne lånere her i landet efter den seneste opgørelse godt og vel 600 000, men erfaringerne fra udlandet viser, at man må regne med, at indførelsen af en lånerafgift, selv om den er af en forholdsvis ringe størrelse, fører til et fald i lånertallet på op mod 50 pct., medens omvendt afskaffelsen af en hidtil eksisterende lånerafgift har fået lånertallet til at stige ganske betydeligt. Man må således regne med — hvad den ærede ordfører for forslagsstillerne også gjorde — at hvor der eksisterer en sådan lånerafgift, vil flere familiemedlemmer benytte samme lånerkort i stedet for at have hver sit, og mange mennesker, der kun lejlighedsvis har brug for at søge oplysninger på bibliotekerne, vil ikke betale for et lånerkort, men nøjes med at benytte bøgerne på læsesalen eller skaffe sig dem ved bekendtes hjælp.

Det kan efter sagkyndiges mening anslås, at lånertallet, hvis man indfører en 5 kr.s afgift, vil falde til ca. 400 000, og afgiften vil således kun indbringe ca. 2 mill. kr.

Men hertil kommer, at de tilskud, der ydes de fleste sognebiblioteker og en række købstadbiblioteker fra de lokale biblioteksforeninger, må antages at falde bort. Det drejer sig om ca. 600 000 kr., der ydes som frivilligt bidrag fra biblioteksforeningernes